

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 35/2021-74

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Dudíša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jozefom Polákom, Aleja slobody 50, Dolný Kubín, proti postupu Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 67/2010 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 149/2019 (pôvodne konanie vedené pod sp. zn. 14 Co 601/2014) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 67/2010 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 149/2019 (pôvodne konanie vedené pod sp. zn. 14 Co 601/2014) **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 149/2019 (pôvodne konanie vedené pod sp. zn. 14 Co 601/2014) konať bez zbytočných prietáhov.
3. Okresný súd Bratislava II **je p o v i n n ý** zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **je p o v i n n ý** zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie v sume **2 000 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Okresný súd Bratislava II a Krajský súd v Bratislave **s ú p o v i n n é** nahradiť sťažovateľke spoločne a nerozdielne trovy konania v sume **680,70 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 11. júna 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 67/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 149/2019, pôvodne vedenom pod sp. zn. 14 Co 601/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“). Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadostučinenie v sume 3 000 eur od okresného súdu a v sume 3 000 eur od krajského súdu a priznal jej aj náhradu trov konania. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 35/2021 z 26. januára 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh, vyjadrení okresného súdu a krajského súdu a z pripojeného súdneho spisu vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 67/2010 a krajským súdom pod sp. zn. 14 Co 149/2019 (pôvodne pod sp. zn. 14 Co 601/2014) vyplýva, že napadnuté konanie okresného súdu sa začalo doručením návrhu sťažovateľky na vydanie platobného rozkazu 11. júna 2008. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 13 C 67/2010 zo 16. júna 2014, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol a zaviazal ju nahradiť žalovanej trovy konania. Rozsudok okresného súdu napadla 30. júla 2014 odvolaním sťažovateľka. Odvolanie sťažovateľky predložil okresný súd na rozhodnutie krajskému súdu 8. septembra 2014.

3. Krajský súd vrátil 21. novembra 2017 spis okresnému súdu ako predčasne predložený na účely rozhodnutia o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov a z dôvodu potreby doručenia vyjadrenia sťažovateľky na vedomie právneho zástupcovi žalovanej.

4. Dňa 24. novembra 2017 okresný súd doručil sťažovateľke tlačivo o pomeroch účastníka konania, 23. januára 2018 okresný súd doručil žalovanej vyjadrenie sťažovateľky, 26. marca 2018 vyzval okresný súd na účely šetrenia pomerov právneho zástupcu sťažovateľky na predloženie dokladov, 13. júna 2018 sťažovateľka predložila okresnému súdu požadované listiny, 24. júla 2018 okresný súd rozhodol o priznaní oslobodenia sťažovateľke od súdnych poplatkov, 8. januára 2019 sťažovateľka doplnila svoje odvolanie, 10. januára 2019 okresný súd doručoval podania stranám konania, 22. januára 2019 podala sťažovateľka vyjadrenie, 7. marca 2019 podala vyjadrenie žalovaná, 10. apríla 2019 okresný súd doručoval vyjadrenie žalovanej sťažovateľke, 24. júna 2019 okresný súd opätovne predložil vec na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky krajskému súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti postupu okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, argumentujúc, že dôvod prietahov v napadnutých konaniach spočíva výlučne v nečinnosti a neefektívnom postupe všeobecných súdov bez právoplatného skončenia sporu.

III.

Vyjadrenia okresného súdu a krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd sa vyjadril k priebehu celého konania vrátane predloženia chronologického opisu napadnutého konania, pričom nezaujal nijaké stanovisko k svojmu postupu spojenému s prípravou veci na predloženie odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní a tiež ani k postupu nasledujúcemu po vrátení veci krajským súdom bez rozhodnutia vo veci samej.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

7. Krajský súd sa vyjadril k priebehu odvolacieho konania, počnúc 24. júnom 2019, keď mu bol opätovne okresným súdom predložený spis na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky. Ďalšia argumentácia krajského súdu sa sústredila na opis personálnej situácie v senáte 14 Co vrátane zmien v zložení senátu a na dlhodobú extrémnu zaťaženosť tohto senátu. Predsedníčka senátu poukázala na to, že aktuálne vybavuje odvolania napadnuté v roku 2017, ako aj na to, že predĺženie rozhodovania vecí v danom senáte ovplyvňuje aj vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 22. januára 2021 o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu. V závere predsedníčka senátu krajského súdu uviedla, že nemôže zaručiť, že o odvolaní sťažovateľky bude rozhodnuté do konca roka 2021.

III.3. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka vo svojej replike k vyjadreniu okresného súdu uvádza, že pokiaľ ide o časť vyjadrenia okresného súdu, ktorá sa venuje postupu okresného súdu do vydania rozsudku, táto je celkom irelevantná, lebo sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy po vyhlásení rozsudku. Vo vzťahu k postupu okresného súdu po vyhlásení rozsudku okresný súd neuvádza nijakú argumentáciu, ktorá by jeho nečinnosť a nesprávny postup ospravedlňovala.

9. Sťažovateľka vo svojej replike k vyjadreniu krajského súdu uvádza, že krajský súd dôvodnosť podanej ústavnej sťažnosti nijako nespochybňuje. Sťažovateľka dôrazne nesúhlasí s posudzovaním jej odvolania krajským súdom ako odvolania napadnutého v roku 2019, keďže odvolanie sťažovateľky bolo krajskému súdu predložené na rozhodnutie po prvýkrát v roku 2014. Takto by naň krajský súd mal nahliadať aj pri postupnosti rozhodovania reštančných vecí, teda ako na vec napadnutú v roku 2014. Konštatovanie krajského súdu o tom, že je možné,

že o odvolaní sťažovateľky nebude rozhodnuté ani v roku 2021, preukazuje podľa názoru sťažovateľky bez ďalšieho závažný zásah do jej práv, ako aj dôvod na priznanie finančného zadosťučinenia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na jej tvrdení, že k porušeniu týchto jej práv došlo nečinnosťou a neefektívnym postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

12. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazoval, aby v súčasnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

14. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokovanej veci.

15. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom konania vedeného okresným súdom je rozhodovanie o zaplatenie sumy 315 342,22 eur s príslušenstvom z titulu zmluvy o pôžičke, ktorú žalovanej mal poskytnúť pôvodný žalobca. Predmetná agenda predstavuje

štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, preto napadnuté konanie nemožno v zásade považovať za právne zložité, pričom ani konkrétne okolnosti prejednávanej veci neodôvodňujú záver o jej právnej zložitosti. V súvislosti s faktickou (skutkovou) zložitou odvolacieho konania (keďže sťažovateľka namieta postup okresného súdu po vyhlásení prvostupňového rozsudku a postup odvolacieho súdu) ústavný súd konštatuje, že podstata odvolacej argumentácie sťažovateľky je založená na polemike s argumentáciou okresného súdu, ktorý žalobu sťažovateľky zamietol, keďže dospel k záveru, že pôvodný žalobca žalobou uplatnené finančné prostriedky žalovanej nepožičal, ale daroval. Úlohou odvolacieho súdu je teda posúdiť, či v danom záväzkovom vzťahu medzi žalovanou a pôvodným žalobcom išlo o darovanie alebo pôžičku (alternatívne bezdôvodné obohatenie, ako uvádza sťažovateľka). Napadnuté odvolacie konanie sa podľa názoru ústavného súdu nevyznačuje náročnosťou. Rozhodujúcim faktorom, ktorý negatívne ovplyvnil plynulosť postupu okresného súdu a krajského súdu v posudzovanej veci, bola jeho nečinnosť a jeho neefektívny postup bližšie špecifikované v bodoch 17 a 18 tohto nálezu.

16. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietáchoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka sa na prietáchoch v konaní pred okresným súdom (po vyhlásení rozsudku) ani pred krajským súdom nijako nepodieľala.

17. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu a krajského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu, ktorý pred predložením veci krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky nerozhodol o návrhu sťažovateľky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov a nedoručil žalovanej vyjadrenie sťažovateľky, hodnotí ústavný súd ako nesústredenú činnosť, ktorá viedla k predĺženiu konania takmer o päť rokov, z ktorých sa tri roky a dva mesiace vec pre účely rozhodnutia o odvolaní nachádzala na krajskom súde zbytočne, keďže krajský súd o nej nemohol rozhodnúť, prinajmenšom bez rozhodnutia okresného súdu o návrhu sťažovateľky na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov (doručiť vyjadrenie sťažovateľky žalovanej mohol aj krajský súd, pozn.) a ďalšie takmer dva roky (od 21. novembra 2017 do 24. júna 2019) sa spis nachádzal na okresnom súde. Postup okresného súdu od 21. novembra 2017, keď mu bola vec krajským súdom vrátená ako predčasne predložená, do 24. júna 2019, keď okresný súd vec opätovne predložil krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky (po zabezpečení podkladov pre rozhodnutie o návrhu sťažovateľky na oslobodenie od súdnych poplatkov a po rozhodnutí o tomto návrhu a po doručení podaní stranám konania), možno hodnotiť ako obdobie neefektívnej, zdĺhavej činnosti. Je absolútne neprijateľné, aby administratívne úkony spočívajúce v doručení podaní stranám konania a jednoduchá rozhodovacia činnosť (rozhodovanie o oslobodení od súdnych poplatkov) trvali jeden rok a sedem mesiacov.

18. Rovnako tak postup krajského súdu, ktorý sa odvolaním sťažovateľky po prvý raz začal zaoberať po viac ako troch rokoch od predloženia veci okresným súdom, keď zistil, že táto mu bola okresným súdom predložená predčasne, je obdobím nečinnosti krajského súdu. Obdobie od predloženia veci krajskému súdu na rozhodnutie 24. júna 2019 dosiaľ by bolo za predpokladu, že vec by bola krajskému súdu na rozhodnutie o danom odvolaní predložená prvý raz, akceptovateľné, pretože ústavný súd považuje trvanie odvolacieho konania v trvaní dvoch až troch

rokov za primerané, avšak v situácii, keď odvolanie bolo podané ešte v roku 2014 a krajským súdom o ňom nebolo dodnes rozhodnuté, je bez ďalšieho z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej ak v dvoch konaniach (formálne označených inými spisovými značkami) ide o rozhodovanie o stále tom istom odvolaní sťažovateľa proti tomu istému rozsudku, je, vychádzajúc z ústavným súdom konštantne presadzovanej materiálnej ochrany ústavnosti, nutné hodnotiť tieto (formálne) dve konania materiálne ako to isté konanie, pričom aj Európsky súd pre ľudské práva posudzuje konanie ako jeden celok a prístup, pri ktorom sa neposudzuje konanie ako jeden celok, resp. sa neposudzuje celková dĺžka konania, považuje Európsky súd pre ľudské práva za príliš formalistický, ktorý nie je v súlade so zárukami čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 694/2016). Odvolacie konanie je potrebné vnímať ako jeden celok a pri posúdení jeho dĺžky treba v danom prípade vychádzať z faktu, že sťažovateľka uplatnila svoje právo na odvolací prieskum prvostupňového rozhodnutia ešte v roku 2014. Krajský súd bol teda nečinný od 8. septembra 2014, keď mu odvolanie bolo predložené na rozhodnutie okresným súdom po prvýkrát, až dosiaľ s výnimkou obdobia, keď sa spis nachádzal v dôsledku nesprávneho postupu okresného súdu na okresnom súde (obdobie od 21. novembra 2017 do 24. júna 2019).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu, ako aj postupom krajského súdu v napadnutých konaniach došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

20. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo krajským súdom rozhodnuté o odvolaní sťažovateľky, a teda konanie nebolo právoplatne skončené, ústavný súd v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

21. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur od okresného súdu a v sume 3 000 eur od krajského súdu, ktoré odôvodňuje skutočnosťou, že postup všeobecných súdov objektívne bráni uspokojeniu jej nárokov v napadnutom konaní, keď po márnom očakávaní súdneho rozhodnutia sa ho nedočkala ani po vyše dvanástich rokoch od jeho začatia.

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Vzhľadom na konštatované zbytočné priet'ahy okresného súdu v napadnutom konaní, ako aj s prihliadnutím na skutočnosti opísané v bode 17 tohto nálezu považoval ústavný súd priznanie sumy 2 000 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu) a vo vzťahu ku krajskému súdu vzhľadom na skutočnosti opísané v bode 18 tohto nálezu považoval ústavný súd priznanie sumy 2 000 eur za primerané finančné zadosťučinenie (bod 4 výroku nálezu).

24. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia, ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 6 výrokovej časti nálezu).

V.
Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 680,70 eur (bod 5 výroku nálezu).

26. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie na výzvu ústavného súdu z 8. marca 2021. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 177 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom vo výške 10,62 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 eur za jeden úkon uskutočnený v roku 2020, t. j. za dva úkony sumu 375,24 eur. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 181,17 eur, čo spolu s režijným paušálom predstavuje sumu 192,04 eur. Takto priznanú odmenu je potrebné navýšiť o daň z pridanej hodnoty v celkovej sume 113,45 eur, keďže právny zástupca sťažovateľky je jej platiteľom.

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd povinné uhradiť spoločne a nerozdielne na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. mája 2021

Libor Duľa
predseda senátu